

Regeringen
Utbildningsdepartementet
Rektor Högskolan i Jönköping

Maud Quist
BESLUT
2007-06-12
Reg.nr 643-1879-07

Uppföljning av Högskoleverkets granskning av ämnet statsvetenskap vid Högskolan i Jönköping

Högskoleverket finner att det inte längre föreligger skäl att ifrågasätta examensrätten för kandidatexamen och magisterexamen i ämnet statsvetenskap vid Högskolan i Jönköping.

Högskoleverket anser att det finns skäl att ifrågasätta examensrätten för forskarutbildningen och begär därför att regeringen återkallar tillståndet att utfärda licentiatexamen och doktorsexamen i ämnet statsvetenskap vid Högskolan i Jönköping.

Ärendet

I samband med den nationella utvärderingen av statsvetenskap ifrågasatte Högskoleverket i beslut den 29 mars 2006, på grundval av den externa bedömargruppens rapport, examensrätten för kandidat- och magisterexamen, samt licentiat- och doktorsexamen i statsvetenskap vid Internationella handelshögskolan (IHH), Högskolan i Jönköping. Ifrågasättandet grundade sig på att den vetenskapliga miljön var alltför begränsad och att det var otillräckligt med en disputerad lärare i ämnet som endast hade litet tid till egen forskning. Metodundervisningen var också bristfällig. Lärosätet fick därefter ett år på sig att åtgärda bristerna i utbildningen.

Högskolan i Jönköping inkom den 10 april 2007 med en redovisning av vidtagna åtgärder och inkom med kompletterande underlag den 28 maj och den 30 maj 2007. Redovisning och kompletteringar bifogas.

Bedömningen av ärendet har skett i samråd med en av ordförandena i bedömargruppen, professor emeritus Kjell Goldmann, Stockholms universitet, som yttrade sig dels över den ursprungliga redovisningen, dels över de kompletterade uppgifterna. I sitt första utlåtande daterat 25 april 2007 konstaterar han sammanfattningsvis att den ökning av antalet forskarutbildade och forskande lärare, den planläggning av ämnets långsiktiga utveckling och den förstärkning av metodutbildningen som bedömargruppen rekommenderade ännu inte har kommit till stånd. I sitt andra utlåtande, daterat den 4 juni 2007, baserat på de kompletterande uppgifterna från Högskolan i Jönköping, konstaterar han att en förstärkning av lärarstaben skett, och att en av arbetsuppgifterna för de nytillkomna lärarna skall vara att initiera kurser inriktade på statsvetenskaplig

metod. Förstärkningen innebär att lärarstabens storlek ökar och också mångfalden i den statsvetenskapliga miljön. Dock anser han att en ytterligare förstärkning av lärarstaben är nödvändig för att fasthålla en ambitionsnivå som annars bara finns vid universiteten. De båda yttrandena bifogas.

Bedömning

När det gäller lärarkapaciteten var antalet lärare vid sektionen för statsvetenskap vid tiden för utvärderingen, en professor, en adjunkt, som planerar att disputerat hösten 2007, samt tre doktorander. En förstärkning av lärarkapaciteten har nu redovisats. En överenskommelse om samarbete inom statsvetenskap har den 25 maj 2007 slutits mellan Högskolan i Jönköping och Högskolan i Halmstad. Medel för detta ändamål finns avsatta för 2007, men den långsiktiga stabiliteten i samarbetet är oklar.

Överenskommelsen innebär att två docentkompetenta universitetslektorer kommer att tjänstgöra i en utsträckning av 25 respektive 20 procent av heltid vid Högskolan i Jönköping. Lärarna från Högskolan i Halmstad skall stärka kurserna inriktade på statsvetenskaplig metod, bidra med handledning och fungera som examinatorer för examensarbeten. Samarbetet med Högskolan i Halmstad inkluderar också planer på att utveckla en gemensam masterutbildning. Därutöver kommer en lektor i statsvetenskap att anställas vid högskolan för lärande och kommunikation vid Högskolan i Jönköping, denne kommer att tjänstgöra på 70 procent av heltid vid den statsvetenskapliga sektionen. För grundutbildningens del innebär det att man nu har tillgång till en lärarkapacitet om motsvarande 2,06 heltidsekvivalenter (åtta individer), varav de disputerade sammanlagt svarar för 0,66 heltidsekvivalenter (fyra individer). Enligt uppgift kommer professorn och lektorn vid Högskolan i Jönköping att ha tid för forskning och kompetensutveckling inom tjänsten i en omfattning motsvarande 40 respektive 35 procent.

Inom forskarutbildningen har högskolan anlitat en extern huvudhandledare och fyra externa biträdande handledare, utöver högskolans professor i statsvetenskap, för att handleda de tre doktoranderna. Professorn har 40 procent av sin tid avsatt till forskarutbildningen. De tre nytillkommande disputerade lärarna redovisade ovan kommer att delta i forskarutbildningen på sammanlagt 18,5 procent av heltid.

Högskolan i Jönköping redovisar sin policy för beslut om huvudämne och huvudsakligt område i examina samt fastställande av utbildningsplaner. Dokumentet är beslutat den 23 april 2007 och anpassat till den nya examensordningen. Av denna policy framgår bl.a. vilka kvalitetskriterier som ska vara uppfyllda avseende lärarkompetens och kompetensutveckling. Där står bl.a. att: "För det huvudsakliga området i examen i utbildningen på grundnivå krävs i princip att området företräds av minst två disputerade, tillsvidareanställda lärare vid en eller flera fackhögskolor och för avancerad nivå av en ytterligare disputerad lärare. För huvudämne i forskarutbildningen krävs på motsvarande sätt att huvudämnet företräds av minst fyra seniora lärare, varav minst en professor".

Vidare står att ”vetenskaplig verksamhet måste pågå i sådan omfattning att kontinuitet i verksamheten säkerställs. Detsamma gäller för forskarutbildningen.”

Högskoleverkets bedömning är att de åtgärder som har vidtagits för att komma till rätta med den otillräckliga lärarkapaciteten gör att Högskolan i Jönköping nu uppfyller kraven för examensrätt i statsvetenskap på kandidat- och magisternivå. Högskoleverket understryker dock vikten av att lärarkapaciteten som ett minimum behålls på denna nivå, vilket även högskolans egen policy för beslut om huvudämne och huvudsakligt område förutsätter, men för utveckling av statsvetenskapsämnet krävs ytterligare förstärkning.

När det gäller metodundervisningen skall en huvuduppgift för lektorerna som anlitas från Högskolan i Halmstad vara att initiera kurser inriktade på statsvetenskaplig metod. Högskoleverket bedömer att förutsättningarna för utveckling av metodundervisningen har stärkts.

För forskarutbildningens del är Högskoleverkets bedömning att de åtgärder som vidtagits inte är tillräckliga. Den lokala vetenskapliga miljön är fortfarande alltför begränsad och sårbar och man är alltför beroende av externa handledare. Vi konstaterar även att Högskolan i Jönköpings egen policy för forskarutbildningen ställer högre krav än vad som idag uppfylls.

Beslut

Med anledning av de vidtagna åtgärderna finner Högskoleverket att det inte längre föreligger skäl att ifrågasätta examensrätten för kandidatexamen och magisterexamen i ämnet statsvetenskap vid Högskolan i Jönköping.

Högskoleverket anser dock att de vidtagna åtgärderna inte är tillräckliga för examensrättigheter på forskarutbildningsnivå. Högskoleverket begär därför att regeringen återkallar tillståndet att utfärda licentiatexamen och doktorsexamen i statsvetenskap vid Högskolan i Jönköping.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Sigbrit Franke efter föredragning av utredaren Maud Quist i närvaro av avdelningschefen Clas-Uno Frykholm och kanslichefen Lennart Ståhle.

Sigbrit Franke

Maud Quist

Kopia:

VD Internationella handelshögskolan, Högskolan i Jönköping
Sektionsansvarig statsvetenskap, Högskolan i Jönköping
Ordförande i bedömargruppen

Kjell Goldmann
Nytorget 8
116 40 Stockholm

2007-06-04

Till Högskoleverket

Ang. kompletterande uppgifter från Högskolan i Jönköping med anledning av Högskoleverkets kritik av statsvetenskapen där

På begäran av Högskoleverket yttrade jag mig 2007-04-25 över den redogörelse som inlämnats till verket med anledning av verkets beslut året innan att ifrågasätta högskolans examensrätt i statsvetenskap. Jag har nu ombetts yttra mig över kompletterande information som inkommit från högskolan.

Enligt denna information skall, enligt avtal som ingåtts med Högskolan i Halmstad, två docenter vid den senare högskolan framöver undervisa i Jönköping i en utsträckning som sammantaget motsvarar 45 procent av en heltid. Dessutom räknar man med att en lektor, som är under anställning vid HLK, kommer att ha 70 procent av sin arbetstid förlagd till IHH. Det bör noteras att, enligt överenskommelsen med Högskolan i Halmstad, en av uppgifterna för lärarna därifrån skall vara att i Jönköping initiera kurser inriktade på statsvetenskaplig metod.

Detta innebär självfallet en förstärkning, en förstärkning som inte bara ökar lärarstabens storlek utan också mångfalden i den statsvetenskapliga miljön. Även om det mer eller mindre varaktiga tillskottet utifrån inkluderas, är emellertid lärarstaben vid Högskolan i Jönköping mindre än vid något annat lärosäte som erbjuder utbildning på såväl grundnivå och avancerad nivå som på forskarnivå i statsvetenskap. En ytterligare förstärkning är enligt min mening nödvändig, om det skall vara rimligt att fasthålla vid en ambitionsnivå som eljest bara finns vid universiteten.

Kjell Goldmann
Professor em. i statsvetenskap
..

Kjell Goldmann
Nytorget 8
116 40 Stockholm

2007-04-25

Till Högskoleverket

Utlåtande över skrivelse från Internationella Handelshögskolan i Jönköping med anledning av Högskoleverkets kritik av statsvetenskapen vid Högskolan i Jönköping

Jag har ombetts yttra mig över rubricerade skrivelse, eftersom jag var en av ordförandena i den grupp som år 2005, på Högskoleverkets uppdrag, granskade utbildningen i statsvetenskap vid universitet och högskolor. På grundval av granskningsrapporten beslutade Högskoleverket att ifrågasätta examensrätten vid bl.a. Högskolan i Jönköping samt anmodade högskolan att inkomma med en redogörelse för vilka åtgärder som vidtagits för att avhjälpa bristerna. Det är över denna redogörelse jag ombetts yttra mig.

Det är värt att notera, att redogörelsen inges av professor Benny Hjern, en av de två lärarna i statsvetenskap, i stället för av Högskolan i Jönköping eller International Business School, vilket skulle ha motsvarat vad andra högskolor i samma situation funnit naturligt. Detta är inte bara en formalitet. Den största brist som konstaterades i utvärderingen gällde lärartillgången: för undervisning på samtliga nivåer, inklusive forskarutbildning, fanns utöver professor Hjern endast en adjunkt med licentiatexamen. Detta ansåg bedömargruppen vara otillräckligt. En rekrytering av ytterligare disputerade lärare befanns nödvändig, och IHH uppmanades att utarbeta en samlad plan för ämnets utveckling och innehåll, särskilt med tanke på den situation som skulle uppstå när den, som vi skrev, starkt tongivande professorn slutade. Dessa synpunkter riktade sig naturligtvis inte till professor Hjern utan till högskolans ledning.

Av rapporten framgår att inga nya medel ännu avsatts för att stärka ämnet men att "det finns anledning tro" att det kommer en förstärkning nästa budgetår samt att professor Hjern har "fått försäkringar om att ämnet i framtiden är viktigt för IHH". Ingenting sägs om någon plan för utveckling av ämnet.

Enligt rapporten har ett samarbete inletts med Högskolan i Halmstad (HH) samt med Högskolan för lärande och kommunikation i Jönköping (HLK). Också i dessa fall handlar det i huvudsak om diskussioner och planer i stället för om genomförda förstärkningar. Samarbetet med HH, vilket i första hand tycks gälla en planerad masterutbildning snarare än de utbildningar som redan finns vid HJ, är naturligt på det sättet att HH har lärarresurserna men HJ examensrätten. Om HLK gäller att kontakterna ”inte [är] avbrutna” samt att man är ”överens” om att en ny lektor vid HLK ”bör vara en disputerad statsvetare”. De samarbeten som inletts kommer, om planerna realiserar, att innebära en viss förstärkning av utbildningen i Jönköping, vilken dock är väsentligt mindre än vad granskarna ansåg nödvändigt för att ämnet skulle ha en framtid vid högskolan.

Det kan finnas skäl att påminna om lärarsituationen i Jönköping år 2005 jämfört med den vid andra universitet och högskolor med utbildning i statsvetenskap på lägst C-nivå. Uttryckt i heltidsekvivalenter, med inkluderande även av doktorandernas institutionstjänstgöring, var lärarresursen i Jönköping 2,7, vilken var den lägsta siffran i landet och väsentligt lägre än vad som gällde vid andra lärosäten med forskarutbildning. Av de senare var HJ ensamt om att ha en enda lärare på professors/docentnivå. Bedömggruppen befarade att grundutbildningsstudenterna kunde få en ensidig bild av ämnet, pekade på litenheten och den ringa bredden i doktorandernas vetenskapliga miljö samt framhöll det olyckliga i beroendet av en enda, tongivande lärare. De förändringar som ställs i utsikt i professor Hjerner redogörelse (samarbetet med HH och HLK samt dessutom adjunktens förväntade disputation) förändrar bilden endast marginellt.

Den ytterligare omständighet, som Högskoleverket åberopar med stöd av granskningsrapporten, är den bristfälliga metodundervisningen. I detta hänseende innehåller professor Hjerner skrivelse en detaljerad redogörelse för den metodundervisning som förekommer, vilken bekräftar den bild som bedömnarna fick vid platsbesöket. Ingen förändring av betydelse tycks ha vidtagits sedan bedömningen gjordes.

Sammanfattningsvis måste jag konstatera, att den ökning av antalet forskarutbildade och forskande lärare, den planläggning av ämnets långsiktiga utveckling och den förstärkning av metodutbildningen som bedömggruppen rekommenderade ännu inte har kommit till stånd.

Kjell Goldmann
Prof. em. i statsvetenskap